

redreçà sufocada. Hauria de mancar a la missa per primera vegada en la seva vida? Què dirien les veïnes, si veïen la seva cadira huida? Es dirigí corrent cap a l'escala, creient haver sentit fressa a baix. Però... ca! Devia ésser el gat, car ningú no li contestà.

Aleshores, tornà prop de la moribunda, amb una idea que s'incrustava en el seu cervell estret.

—Si d'aquí a cinc minuts no puc anar-me'n — es deia —, ja hauran passat el missal, i jo hauré caigut en pecat mortal.

Tan sols en pensar-hi, una esgarrifança corregué per tot el seu cos, afluint a la seva pensa velles històries, contalles esparidors contats pel vell rector. Visions d'infern dansaven davant dels seus ulls, apareixent-li diables verdosos que li estiraven la llengua. Tremolava com una fulla al vent, car per la seva ànima tonta sols existia la dèria per complir els preceptes abans tot.

—Estaré condemnada!

Repetia aquesta frase varies vegades, amb horror. Després, els seus ulls es clavaren en la vella agonitzant. Això podia durar una hora... potser més! Entretant, la missa continuava; el capellà obria els braços, beneïa els fidels... i ella no hi era! La ràbia li féu mossegar-se el llavi inferior. S'inclinà sobre la moribunda, i amb tota la força dels seus muscles, la girà de cara al coixí, bocaterrosa.

Quan la tornà a posar tal com estava, al cap d'uns minuts, la vella ja era morta.

Tranquilla, Clàudia li tancà els ulls. Després agafà els seus rosaris de damunt la cadira i els posà entre les mans creuades sobre el pit de la finada. Eren les vuit i set minuts... Encara hi arribaria a temps. Cap penediment no l'aturà, i les seves mans, en arreglar-se la valona, no tremolaven pas.

En ésser al mig del carrer, apressà el pas... i aquell diumenge, igual que els altres, la vetlladora no faltà a la missa.

VELL FAUNE

La reforma del calendari i la Societat de Nacions

Fa molt de temps que la reforma del calendari es compta entre els projectes de la S. D. N. El món s'unifica cada dia més, i l'adopció per totes les nacions d'un calendari uniforme és una necessitat indiscutible. Altrament, fóra molt pràctic que correspongués constantment el mateix dia tots els anys, a un dia determinat d'un mes, de la setmana.

Es amb aquest criteri que la S. D. N., el punt de mira de la qual és ja adoptat per un gran nombre de membres del congrés de Washington, es proposa de reformar el nostre vell calendari gregorià.

Si anem a veure, aquest tampoc no l'hem tingut sempre. Des de l'any 1582 l'usen els països llatins. Alemanya, Anglaterra i altres nacions no l'adoptaren fins el segle XVII o XVIII. Turquia ha conservat fins l'any 1921 el seu vell calendari lunar. L'extrem-Orient emprà encara el budista.

Sigui com sigui, el projecte més corrent consisteix a establir un any compost de quatre trimestres de 91 dies, més un dia blanc. Ara bé, perquè aquest projecte pugui reeixir, cal l'assentiment de totes les religions confessionals. I aquestes — ell cas és posar entrebancs a la marxa ascendent de la civilització — avui són molt lluny de donar-lo.

Un fet vulgar

Llegim el següent telegrama, que ens complaem en reproduir:
"Cádiz, 19.

Trobant-se anit al cafè de l'Alhambra el conegut propietari don Francisco Rodríguez Bermejo, acompanyat de la seva esposa, s'apropà a ell una dona rossa que, llençant-se-li a sobre, li clavà una punyalada; dient:

—Té, canalla!

El senyor Rodríguez Bermejo caigué a terra banyat en sang."

—Traduïm literalment, respectant la truculència melodramàtica del redactat:

"L'esposa acudí en auxili del marit, mentre varies persones que estaven en el cafè detenien l'agressora, en l'establiment es produí el revol que és de suposar. Conduït el ferit a la Casa de Socors, els metges li practicaren la primera cura.

Presentava una ganivetada en la regió infraescapular esquerra, de caràcter gravísim. L'agressora fou conduïda a la comissaria, on explicà els mòbils del crim. La dona es diu Carme Sánchez Calero. Té trenta dos anys i està casada amb Serafi Rodríguez. El matrimoni té cinc fills. Serafi era conductor d'un autocamió propietat del senyor Rodríguez Bermejo. En un accident quedà el xofer inútil per al treball. El propietari no volgué abonar a la víctima cap indemnització i el jutjat, a qui es portà l'assumpte, fallà en el mateix sentit. Serafi i Carme, amb els fills, quedaren reduït a la més gran misèria. Espaordida de l'espantós futur que es presentava, Carme decidí realitzar el fet. Etcètera, etc.

Ja sabem el que diran els burgesos, els amics de l'ordre i del diner. Guerra al criminal!

Nosaltres creiem que, amb un xic de pietat i de sentiments humans, s'hauria pogut evitar aquest crim. I molts altres.

Cap d'any

Després de durar la farsa trescents seixanta sis dies, l'actor, amb comiqueries de mal gust, vol suïcidar-se.

I aprofitant un descuit del Temps, director d'escena, amb safumant s'envenena el mil nou cents vint-i-vuit.

L'any, agònic, fa un gros plany, gira els ulls en blanc i fina, Kronos baixa la cortina, i ja està llest, ben llest l'any.

Torna a aixecar-se el teló i la funció recomença, amb un crit joiós que llença l'actoret nou, l'any nadó.

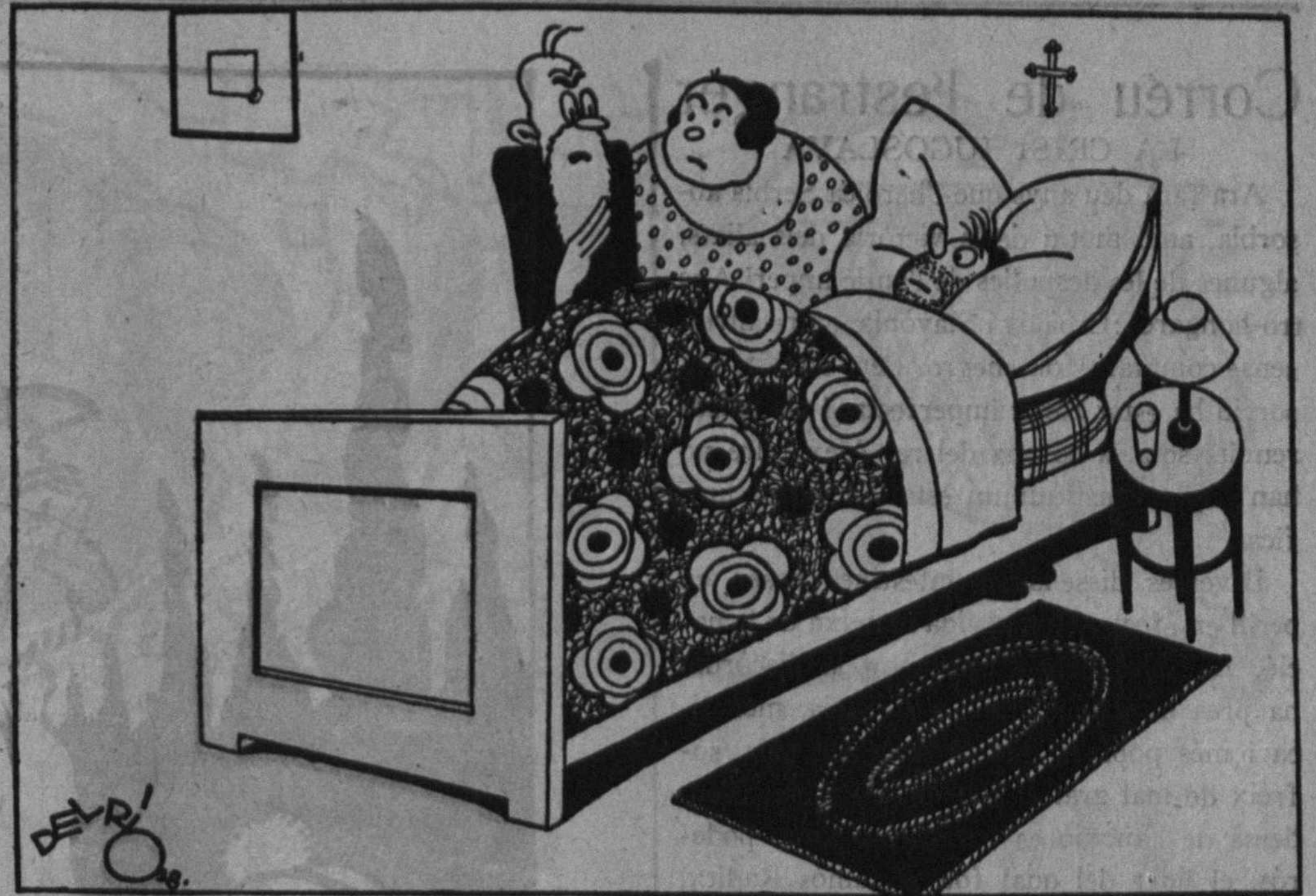
¿Què tal serà el còmic nou?
¿Ho farà bé? ¿Ens farà prova aquest Novellí-Fontova mil nou cents i vint-i-nou?

Per ara, tan sols li hem vist el caparró: (oh, bell Cap-d'any, tan bufó!) i fóra estrany que ens sortís un còmic trist.

¿Ens durà un bon repertori, sabrà o no fer-se aplaudir?
Per ara, res no es pot dir i no ho sabrem fins que mori.

¿Déu faci que el melodrama no el tempti, ni la tragèdia, i no més faci comèdia, sense donar-nos ni un drama!

J. OLIVERAS PI

CONFIANÇA EN LA CIENCIA

El malalt: Vostè creu que m'he intoxicat? Com pot ésser això?
El metge: No s'hi encaparrí, ja ho veurem a l'autòpsia!

Els Pastorets

Anem a trencar una estella contra les portes del teatre català, d'aquesta cosa absurda d'avui dia que en diuen: "teatre català".

Cal dir ben alt, que enlloc del món civilitzat no es fan representacions teatrals tan estultes com aquesta imbecilitat dels Pastorets. Per dignitat pròpia, no hi hauria autors capaços d'escriure-les ni empresaris que les vulguessin representar, ni actors que es prestessin a fer el canalla-canalla en castellà—damunt les taules.

I després ens convertirem en eterns Jeremies, fent les nostres lamentacions, fent un ploricó que ja comença a fer pena, sobre la crisi del teatre nostrat.

Mentre es toleri un triomf definitiu d'unes obres tan estultes com "El Milionari del Putxet", "La reina del Mercat", "La Florista de la Rambla", etc., i, sobretot, d'una obra tan estúpida com els "Pastorets", i com totes les obres blanques i fades d'En Folch i Torres, no tenim cap dret a queixar-nos de la decadència del teatre català.

El teatre ha d'ésser una escola de dignitat humana. Si en lloc d'ésser una escola de dignitat, esdevé una escorrialla pervertidora, val més que mori d'un cop. Val més no tenir teatre, que tenir-lo dolent.

Els que tenim una dignitat literària i pretenim tenir-la, un dia, teatral, o arribarem a la dignificació del nostre teatre o li sentirem horror i repugnància.

"Els Pastorets" — aquesta xabacanada dels Pastorets —, quin problema planteja? Què resol? Quin fons d'humanitat conté?... Voldria explicar-nos-ho el senyor Folch i Torres? Es que s'ha proposat, tan sols, fer el titella damunt les taules?

El teatre ha d'ésser encès de passió, i els seus personatges, de carn i os, i amb pessigor de sang a les venes, i no titelles amb barbes postisses i caretetes de cartó.

Avui dia, anem al teatre, i les galtes sovint se'ns enrogeixen de vergonya, i no per immoralitats, no! Nosaltres, lluny de prejudicis, no hi creiem en la moralitat, i la immoralitat en qüestió artística. Però, sí que creiem en una dignitat humana i en una consciència en l'art, i ens roboritzem davant la innocentada i del truc infelicitat, i a voltes imbecil i indecent. Ens indignem davant d'un Lluquet, d'un Rovelló, d'un Garrofa i d'un Pallaga, que solament fan

cabrioles d'una superficialitat indignant, com els pallassos de circ; ens indignem davant d'un dimoni calsses que no té ni la mínima expressió del Mal.

Les nostres lletres han assolit una esplendor ben envejable per alguna literatura rànica que caduqueja i fins per altres literatures excel·lents.

Tanmateix el nostre teatre arrossega l'ala en el llot immund.

Si el nostre públic per anar al teatre, necessita que un còmic, fent esforços de ventrell, es mengi tot un meló per fer-lo riure, o necessita veure el tipus d'una "Moñós" esgaripant, o un Rovelló que li digui bajanades i faci salts estranys i es pegui amb el Lluquet o amb el dimoni com si fessin putxinellis, aquest públic — val a dir-ho ben alt i ben clar — no és digne de tenir un teatre.

Però, nosaltres no creiem pas que la culpa sigui del públic, precisament. Nosaltres creiem que la causa de tot aquest mal és que uns quants sabaters s'han posat a fer teatre.

Cal reaccionar contra aquest ambient putrefacte. Cal que tots els homes d'intel·ligència i de bona voluntat facin guerra oberta contra els Pastorets i altres bajanades similars. Tots hi guanyarem. Els mateixos empresaris seran els primers d'obtenir-ne profit, si saben sacrificar-se un poc. El poble català avui pren una volada cultural ben remarcable, i per aquesta raó estem seguríssims que aquest gran nombre de catalans que llegeix, detesta les astracanades quan va al teatre. Estem seguríssims que hi ha un públic sobradament nombrós per a un teatre digne i esplendorós, com la nostra literatura.

El poble hi guanyaria també rebent una cultura del teatre. Hi guanyariem els autors i els actors, i, per damunt de tot, el profit millor fóra per al nostre mateix teatre.

Cal bandejar aquest mercaders de l'Art que fan obres teatrals com qui prepara mongetes cuites i tenen llogada la botigueta de l'escenari, per anar venent platerades d'estupidesa i de mal gust.

Repasseu el teatre universal, i no veureu cap poble digne que tingui la grossària d'uns Pastorets estúpids.

Si tolerem aquestes obres, no podem parlar — ni en broma! — de teatre català. Salvador Perarnau